CEZARY BOROWY

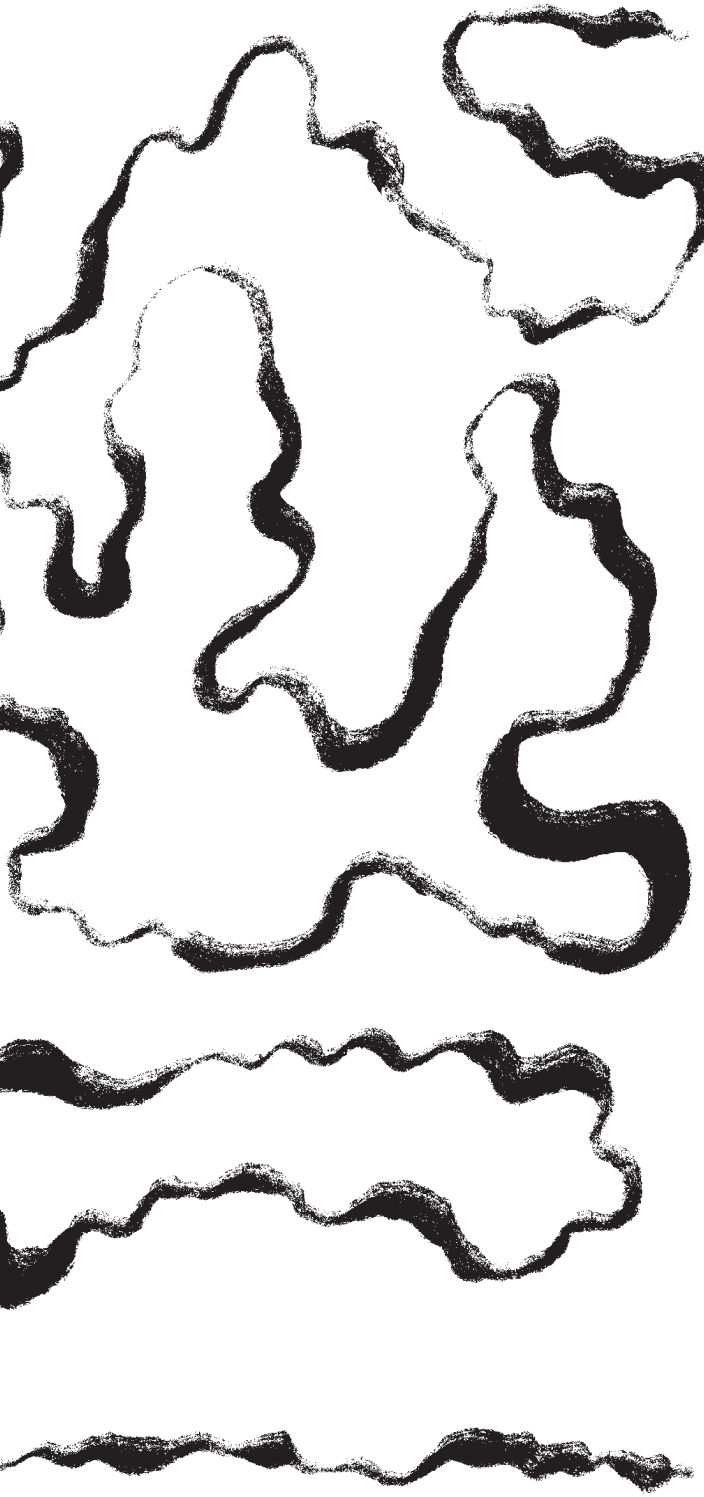
JAK SE VÁCLAV Z HUMPOLCE STAL KRÁLEM HAŠIŠE V KÁTHMÁNDÚ

absynt

y

CEZARY
BOROWY

JAK SE VÁCLAV Z HUMPOLCE STAL KRÁLEM HAŠIŠE V KÁTHMÁNDÚ

PŘELOŽILA
MICHALA
BENEŠOVÁ

Absynt 2026

CEZARY
BOROWY

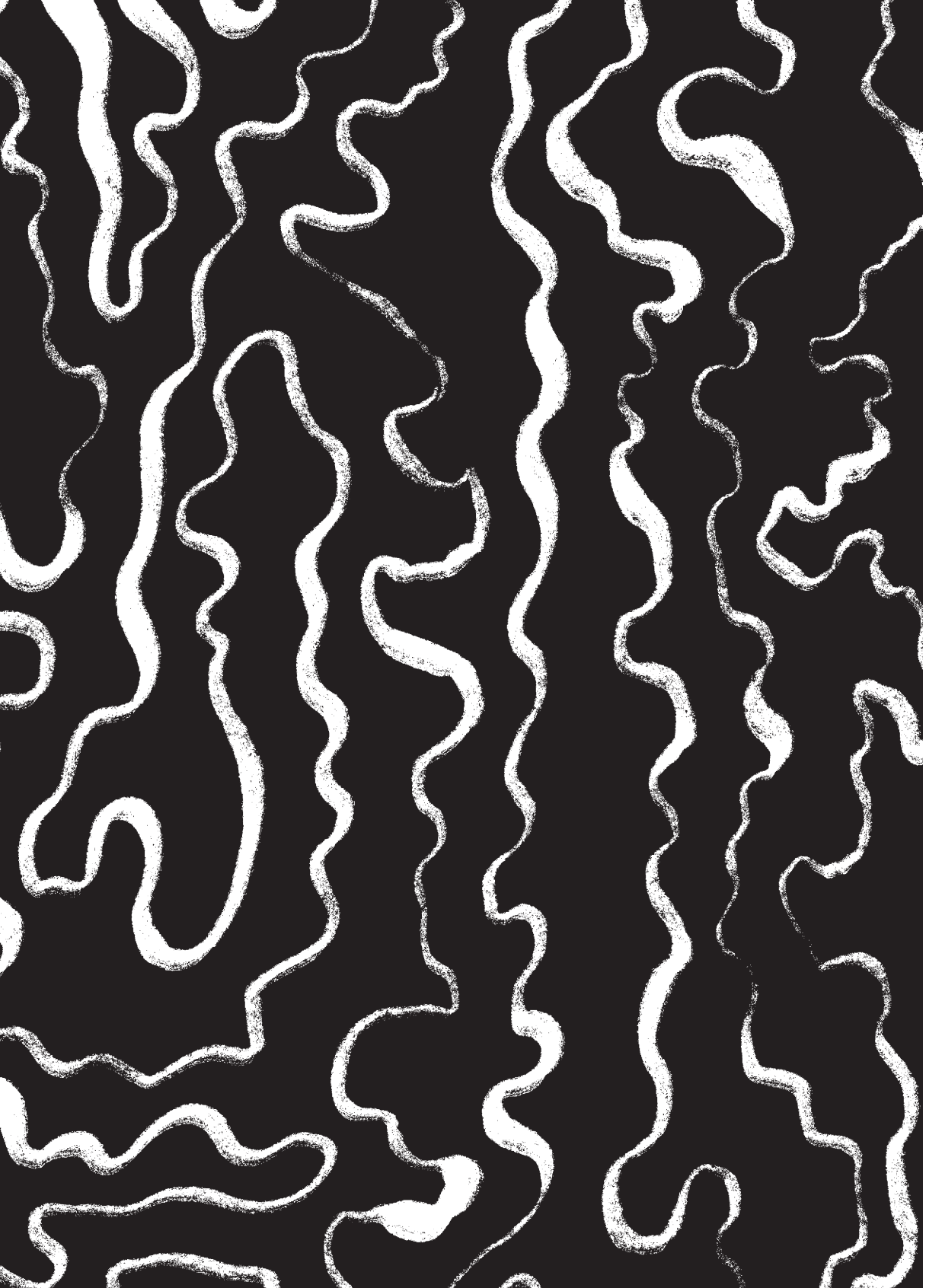

JAK SE VÁCLAV Z HUMPOLCE STAL KRÁLEM HAŠIŠE V KÁTHMÁNDÚ

Copyright © Cezary Borowy
Cover art © Nikola Janíčková
Translation © Michala Benešová
ISBN 978-80-8203-723-7

Každý může být v životě spokojený,
pokud najde své místo.
Gustaw Holoubek

Pro mé děti Sash a Michała,
které jsou nejkrásnějším dobrodružstvím
mého života

PRVNÍ ČÁST: GOA

ÚVOD

Bývalý pašerák jede za jiným bývalým pašerákem. Je srpen 2022. Tak začíná mé české dobrodružství. Abych si dodal odvahu, rozhodl jsem se vzít s sebou Bohema boye, kterého jsem poznal v osmdesátých letech, ještě za studentských časů, kdy jsme pašovali v Indii.

Chtěl jsem shromáždit pár vtipných historek pro další reportáž o barvité komunitě v jižní Asii. Václavovy příhody měly být osvěžením, chilli papričkou, ostrým kořením. Takový byl plán. I když jsem v Novém Dillí a v Singapuru žil téměř tři roky a ve stejné době jako on, nepotkali jsme se. Měli jsme společné známé, zabývali jsme se podobnými věcmi, ale naše cesty se nikdy neprotnuly, až do tohoto dne. Teď jsem plný obav mířil na setkání. Bude otevřený? Bude se chtít podělit o svá tajemství?

Stoupáme do druhého patra, zvoníme. Po chvíli se dveře otevřou a já vidím kulatý, bledý, ale rozesmátý obličej staršího plešatícího muže na invalidním vozíku. Padne srdečné *Ahoj, ahoj*, jsem představen, podáme si ruce. Václav položí ruce na kola, zacouvá s vozíkem do obýváku a pozve nás dál.

Na uvítanou mu věnuju své vzpomínky vydané o dva roky dřív pod všeříkajícím názvem *Byl jsem pašerákem v Indii*. Václav děkuje, knihu položí na kuchyňskou desku a rozhodným hlasem řekne:

„Jasně, napsal jsi dvě knihy o polských pašerácích a ta třetí bude o mně."

Hned začal vyprávět o svém životě. První pohled, první slova, žádné hovory o počasí. Rychle vytahuju sešit a ptám se, jestli si můžu dělat poznámky. Aniž přeruší vyprávění, kývá souhlasně hlavou. Mluví polsky s příměsí českých a anglických slov, ale bez problémů

si rozumíme. Svět kolem zmizel, čas se zastavil. Přesouvám se do Indie, Švýcarska, Nepálu a Thajska, cestujeme spolu po celé planetě.

Už po půlhodině vím, že změním plány a příští měsíce budu věnovat sepsání příběhu pašeráckého bratra z Prahy. Trvalo mi to přes dva roky. V tomto příběhu jsem vypravěčem, vyprávím o Václavově životě ve třetí osobě a předávám čtenáři to, co jsem slyšel a co jsem si poznamenal během našich mnohahodinových setkání.

Všechna fakta potvrdili další aktéři událostí i má vlastní zkušenost bývalého pašeráka a kronikáře tohoto univerza.

Čas od času používám jako štětec vlastní vzpomínky a domalovávám s jejich pomocí pozadí rozvíjejícího se příběhu.

Praha 2025

PROLOG – MR. SHADOW

Stalo se to ve chvíli, kdy Václav s Anilem vystoupili před letištěm v Káthmándú z taxíku, staré otlučené mazdy, a zamířili ke dvojitým dveřím, nad nimiž visel nápis „Arrivals“, přílety. Budova z červených cihel, které měly evokovat původní architekturu tohoto starého města, měla jednoduchý tvar a na funkci, jakou plnila, byla překvapivě malá. Interiér bez velkých prosklených ploch, naleštěných povrchů či vodopádů, ale ne minimalistický, zkrátka jen nuzný. Vizitka legendárního města, které desítky let přitahovalo květinové děti západního světa jako nektar včely. Pacifistická mládež z Los Angeles, New Yorku, Amsterodamu, Paříže, Sydney nebo Melbourne tady našla svoji magickou zemi Šangri-La. Ve druhé polovině devadesátých let zbyly po hipících už jen vzpomínky. Jejich nástupci se začali věnovat výrobě a pašování nejlepšího hašiše na světě.

Václav, velmi vysoký a štíhlý muž před čtyřicítkou, s krátkými tmavými vlasy a výraznými kouty, které sympatické tváři budící důvěru dodávaly na vážnosti, znal toto letiště jako své boty. Kdysi jednomu nevěřícímu Tomášovi na večírku dokázal, že zvládne zpaměti vyjmenovat umístění všech odpadkových košů, jak v příletové, tak v odletové hale. Nemluvě o stanovištích celníků nebo pasové kontroly. Teď přijeli vyzvednout Bognu, která měla přiletět z Basileje s velkým množstvím hotovosti.

„Vidíš ty chlapy?“ zeptal se potichu anglicky Anil a ukázal na dav před vchodovými dveřmi. Tísnilo se tam sto padesát mladých Nepálců čekajících na cestující se zavazadly. „To jsou naháněči. Jejich úkolem je ulovit cizince a odvézt ho do hotelu. Inkasujou za to tučnou provizi.“

Václav na něj znuděně pohlédl a přemýšlel, proč mu říká tak samozřejmé věci.

„Víš,“ nenechal se odradit Anil, „že každej z těch kluků už o tobě slyšel?“ Pak udělal krátkou pauzu. „Ale nikdo tě neviděl, chápeš? Mr. Shadow! Mluví o tobě celý město. Všichni jenom žvanili, žvanili, ale ty jsi sebral odvahu.“ Poplácal ho přátelsky po zádech.

Václav na sobě nedal znát, že ho ta slova potěšila. Potřeboval pár vteřin, než pochopil, co to znamená.

„Pět minut slávy má trvat právě jen pět minut. Najdeme tu malou a padáme odsud," řekl Anilovi.

Byl říjen 1997.

VELKÝ ÚTĚK

9. července 1981 uháněl vlak na trase Plzeň–Norimberk závratnou rychlostí přes sto kilometrů v hodině. Pro československé dráhy to bylo prestižní mezinárodní spojení. Musíme se ukázat, vytáhnout nejlepší vagony, nejrychlejší lokomotivu, ať si tam na Západě nemyslí, že jsme horší, říkalo se na ředitelství. Před válkou měli Češi rozvinutější strojní průmysl než Němci. Teď už to dávno byla hudba minulosti, svět uháněl vpřed, ale staří mistři ze Škodovky pamatovali dávné časy a měli svoji hrdost.

Václav věděl, že na hranicích proběhne kontrola, vždycky to tak bylo, za pár minut přijdou, otevřou víko, nahlédnou dovnitř, posvítí si baterkou. Ležel v díře na ocelovém profilu a čekal, co se stane, jako znuděná kočka na větvi, necítil nervozitu. To už mu zůstane – během každé, i té nejnebezpečnější akce bude „úplně klidný". Jako by neměl nervy, jako by neprožíval emoce. I nyní s chladnou hlavou realizoval další kroky ze seznamu úkolů. Emoce se projeví až mnohem později, alespoň takový byl plán.

„A pak mě okamžitě, v jednu chvíli napadlo, jestli jsem neudělal chybu," vzpomíná dnes vážným tónem. *„Já měl sportovní boty, ale nezkontroloval jsem, jestli nejsou dole bílý, a pak už bylo pozdě."*

Všechno měl černé – kalhoty, bundu, čepici, kterou si v kritické chvíli chtěl přetáhnout přes obličej, rukavice i tašku, ale neměly tmavé sportovní boty náhodou světlé podrážky? Co když pohraničník rozsvítí baterku a její světlo se od podrážek odrazí? Jediná drobná chyba zničí celý promyšlený plán.

O týden dřív si všechno otestoval. Nastoupil do vlaku mířícího do západního Německa, zavřel se na záchodě, zvedl ruce, speciálním klíčkem o rozměrech devět krát devět milimetrů odemkl zámek, vyklopil víko ve stropě, pak se postavil na záchodovou mísu, strčil dovnitř hlavu a rozhlédl se. Nejdřív zkontroloval, jestli tam nahoře leží rovnoměrná vrstva prachu. Bohužel to vypadalo, že tam někdo pravidelně nahlížel. Pohraničníci, napadlo ho. Vytáhl se nahoru, vklouzl do těsného prostoru a začal analyzovat situaci. Zaprvé chtěl zjistit, jestli zevnitř dokáže pomocí nožíku zamknout víko. Chvilku to trvalo, ale ano, dalo se to zvládnout. Nad toaletou se nacházela plochá nádrž na několik stovek litrů vody vyrobená ze skleněných vláken. Mohl by do ní vyříznout otvor a schovat se dovnitř. Dospěl ale k závěru, že by po sobě zanechal spoustu stop. Posunul se proto směrem k chodbě, kde měl víc volného prostoru, protože strop tam byl o pár desítek centimetrů níž než v kupé. Jenže kromě víka na záchodě existoval ještě druhý vstup – na začátku chodby. Pravděpodobně vznikl právě proto, aby tam kontrola mohla nahlédnout. Nejdřív by ale museli rukou odsunout karton, který v tom místě visel jako výklopné dveře a překážel ve výhledu. Zhodnotil, že voják osvítí baterkou z každé strany jen několik metrů, možná šest, takže někde uprostřed zůstávaly tři nebo čtyři metry tmy. Co kdyby se právě tam přimáčkl k boční stěně na straně kupé, oblečený celý v černém? To by se mělo povést. Proto teď ležel v klaustrofobním prostoru.

Jen ty nešťastné podrážky, napadlo ho znovu. „Co se dá dělat, stane se, co se má stát, teď už nevylezu." Někde pod břichem zaslechl *Pas, prosím*. „Takže už jsme na hranicích," napadlo ho. Přetáhl si čepici přes obličej a přimáčkl se ke stěně. Neslyšel, jak otevírají víko, rachot uhánějícího vlaku přehlušoval všechny zvuky, ale ucítil závan vzduchu. Kdyby ho chytili, hrozilo by mu za pokus o nelegální překročení hranice pět let, reálně tedy zhruba tři roky za mřížemi. Na to ale nemyslel, teď ne. Odjet na Západ chtěl už jako malé dítě, svobodu potřeboval stejně jako kyslík. V Československu se pasy na individuální vycestování nevydávaly a na výlet do Paříže nebo

Vídně organizovaný státní cestovní kanceláří nepustili každého, tím spíš samotného čtyřiadvacetiletého mladíka.

V Polsku se prosazovala Solidarita, výjimečný stav bude vyhlášen až za několik měsíců. V Praze se šéf komunistů Gustáv Husák třásl strachy, že by v jeho zemi mohlo dojít k něčemu podobnému, takže ještě pečlivěji uzavřel hranice.

Václav často vysedával s kamarády v hospodě u piva, kde nejednou tlumeným hlasem promýšleli možnosti útěku. Jedni říkali, že vlak je jediná šance. Jiní tvrdili, že to nejde, protože kdyby to šlo, všichni by už utekli. Ptali se ho na názor, pracoval koneckonců jako strojvůdce, měl by vědět, jestli je to reálné. Kdo jiný než on. Nevadí, že se na škole tři roky učil obsluhovat parní lokomotivu, tedy v praxi máchal lopatou a házel uhlí do pece. Měl tenkrát pocit naprosté ztráty času, ale protestovat nemohl. Kdyby školy nechal, musel by do armády. Zatnul zuby a vydržel. Teď se na něj dívali jako na autoritu. Řekl to, co beztak každý věděl: Když bude mít dotyčný štěstí, tak ho nenajdou. Poté, co prozkoumal konstrukce různých vagonů, dospěl k závěru, že je to tak drzé, že se to skutečně může podařit.

Ve středu 9. července 1981 ráno odešel z domu s malým batohem, ve kterém měl pár kusů spodního prádla, kosmetickou taštičku, bundu, česko-německou konverzaci a hlavně – baterku. Vzal si veškeré úspory – sto německých marek a padesát dolarů. Jeho kapitál vypadal v Československu úctyhodně, ale v Německu to prý není mnoho, jen tolik věděl. Do kapsy si strčil předem připravený speciální klíč a odjel autobusem na vlakové nádraží. Pohledem z okna se loučil s domy a ulicemi. Buď se mu to podaří a za pár hodin překročí hranici, nebo skončí na dost dlouho ve vězení. Jiná možnost neexistovala.

Ve vlaku se okamžitě vydal na záchod, rozepnul si kalhoty, stoupl si nad mísu, sevřel půlky a snažil se vytlačit poslední kapku moči z měchýře. Potom odemkl dvířka ve stropě, která vedla k široké a ploché nádrži na vodu. Teď ho čekala nejobtížnější část úkolu – když zůstanou dvířka viset na pantech, musí se postavit na mísu, vytáhnout se pomocí rukou nahoru, vlézt do tmy a pak za sebou dvířka zavřít. Měl by to udělat rychle, každou chvíli může někdo přijít.

Dokud to šlo, blokoval dveře chodidlem, nemohl za sebou přece nechat prázdný záchod zamčený zevnitř. Trvalo to pár vteřin a už byl nahoře, rychle přitáhl dvířka. Uf, povedlo se. Teď už se jen přesunout z rámu na rám doprostřed vagonu a svítit si na cestu malou baterkou svíranou v zubech. Byla to výzva, ale Václav byl mladý a hubený.

„Ještě rok předtím jsem hrál v prvoligovým mužstvu Jiskra Humpolec," vzpomíná s úsměvem na dávné úspěchy. *„Byl jsem nejhorší hráč toho nejlepšího házenkářskýho družstva v Československu, ale trénoval jsem čtyřikrát tejdně, a k tomu soustředění. Takovej rychlej výmyk pro mě nebyl žádnej problém."*

V kritickou chvíli, když pohraničníci baterkou svítili na jeho skrýš, myslel na Evu. Na jejich poslední rozhovor. Ptala se ho, co udělá, jestli otěhotní. Bylo mu s ní opravdu dobře. Rád nořil obličej do jejích vlasů, měl rád dotyk jejích rukou i to, jak se vesele smála, když ten den dováděli v posteli. Ještě nikdy nepotkal dívku, která si dokázala tak nepokrytě užívat sex. Eva mu věřila, říkala mu, že v životě dosáhne něčeho opravdu velkého: „Je to tvůj osud. Jmenuješ se přece Václav, a to něco znamená."

Kdy ji zase uvidí? Na chvíli se rozněžnil. „Ale co, pro jedno kvítí slunce nesvítí," zkoušel si namluvit. „Když ne ona, tak přijde jiná." Nemohl vědět – protože to v jeho věku neví nikdo –, že osud dá člověku jen jednu, výjimečně dvě šance na skutečnou lásku. Mládí je v těchto věcech marnotratné a čas nic nevyléčí. Neuměl si ani představit, že ačkoli bude mít ve svém bouřlivém životě spoustu žen, po čtyřiceti letech se mu bude po Evě stýskat stejně jako v den odjezdu.

Kdesi pod břichem zaslechl *Guten morgen, bitte pass* a pochopil, že přejeli hranice. Čeští pohraničníci už si sem pro něj nepřijdou. Stáhl si čepici z obličeje. Jak příjemně se vagon houpal.

O hodinu později, když vlak zastavil ve stanici a rozlehly se hlasy v cizím jazyce, se Václav vyplazil z úkrytu a vystoupil na perón. Oslněný světlem přimhouřil oči, rozhlédl se a spatřil německé informační tabule. „Nürnberg", Norimberk. Dobře, tak to mělo být.

Co teď? Hlavní je držet se plánu, napadlo ho a vydal se do nádražní haly, kde si hned všiml nápisu „Polizei". Vstoupil, německy

se představil, protože uměl říct jenom to, a dál už česky vysvětloval, že právě přijel vlakem z Plzně a rád by tady zůstal. Na něco se ho zeptali, zamítavě zavrtěl hlavou. *Nicht verstehen*, vykoktal. Řekli mu, aby se posadil a počkal. Po dvaceti minutách přišel tlumočník, Polák, který pracoval v nedaleké pekárně. Česky neuměl, ale Němci měli pocit, že Slovani se vždycky nějak domluví. Nejdřív si policisti mysleli, že Václav je obyčejný cestující, že ve vlaku usnul a omylem přejel hranice. Zhruba takovou představu měli obyvatelé bohatého Západu o železné oponě rozdělující Evropu.

Když už poznali jeho záměr, zapsali si jeho nacionále a pak mu řekli, že má odjet do utečeneckého tábora v Zirndorfu. Pochopil jen tolik, že je to tisíc kilometrů. Polák se vrátil do práce a Václav zůstal na nádraží sám. „Kam mám teda jet? Kde je ten Zudorf?" Zašel do kiosku, za dvanáct marek si koupil nejdražší mapu Německa – už navždycky pro něj bude ta nejdůležitější –, rozložil ji na stolku vedle baru a začal hledat. Tisíc kilometrů? Bude to asi někde na severu. Pozorně si prohlédl i ty nejmenší nápisy, ale bez úspěchu. Zkoušel se ptát Němců procházejících kolem, *cufdorf*, *zudrof*? Prstem poklepával na mapu. Nikdo ho nepochopil. Začal to tedy vyslovovat jinak: *cudorf*, *zydorf*, *cedorf*. Zmateně postával uprostřed haly, u nohou, na lesklé kamenné podlaze, mu ležela plátěná taška, uprostřed propadlá, jako by i ona rezignovala, líný pes čekající na další příkazy. Oblečený jako všichni uprchlíci světa, na zdejší poměry uboze, marně oslovoval kolemjdoucí. Nakonec se nad ním kdosi slitoval. *Zirndorf? A ja.* Je to odsud kilometr, tisíc metrů, tímhle směrem. Václav uháněl, jako by měl křídla. Dorazil na místo. Ano, byl to tábor pro utečence, jako byl on. Na recepci zavolali Čecha, který mu vysvětlí proceduru. Rychle ho zaregistrovali a přidělili mu pokoj. Do ruky mu dali poukázky na jídlo. Až když se posadil na postel, dal průchod emocím. Lehl si, obličej schoval do polštáře, kousl se do rtu. *Povedlo se, sakra, dokázal jsem to.*

Václav poslouchal v telefonu otcův hlas a po tváři mu stékala slza. Před chvílí zavolal domů, řekl, že se mu podařilo utéct a už je

bezpečně na druhé straně železné opony, v západním Německu, v uprchlickém táboře, má kde spát a třikrát denně dostává jíst. Nemusí se o něj bát.

Otec se odmlčel, ale jen na chvilku. Když pochopil, co se stalo, začal syna nazlobeně poučovat:

„Jsi nevděčník. Socialistická vlast ti dala vzdělání a práci, tam budeš jenom dřít pro kapitalisty. Co ti tady chybělo? Měl jsi tady všechno, zradil jsi…"

Václav poslouchal jeho tirádu a přemýšlel o otcově životě, znal ho zpaměti. Jeho otec byl emocionální sirotek, dítě, které rodiče nikdy neobjímali. Dědečka Václav nikdy nepoznal. Ve třicátých letech vychovávala babička syna sama. Neměla na boty a Václavův otec běhal bosý. Všude vládla bída a hlad. Pak poznala nového muže, provdala se za něj a ukázalo se, že manželovi její dítě vadí, takže ho poslali do katolické školy s internátem. Otci byly čtyři roky, domů se vracel jen na svátky.

Tam dostal opravdickou školu života. Za sebemenší provinění proti pravidlům udíleli kněží přísné tresty, včetně tělesných, starší děti se vyžívaly na mladších. Otec se naučil, že církev je čiré zlo a že bez trestu není výchovy. Když československí komunisti tři roky po válce převzali moc a začali proti církvi bojovat, celým srdcem je podpořil.

„Otec církev nenáviděl, protože jako dítě ho kněží terorizovali," vzpomíná Václav s klidnou tváří. *„Byl ale tak hloupej, že ten teror přenes na svoje děti. Normálně když dostaneš vejprask, tak víš, že to není v pořádku a sám to neděláš, chceš to dělat jinak. Ale otec ne, mlátil moje bráchy za každý malý provinění. Můj bratr Pavel kvůli tomu začal trpět psychickou chorobou. Mě bil míň, protože jsem byl nejmladší. Ten tyran nám vtloukal do hlavy, že máme docenit to, čeho on dosáhl."*

Po válce pracoval otec jako strojvedoucí. Bohumil Hrabal psal, že železničářům se v Čechách říkalo „modrá šlechta". Dostal malý byt, zato s ústředním topením, oženil se, pak přišly děti. Mohl si dovolit boty pro všechny, nikdo nehladověl. Měl pocit, že je úspěšný. Dva roky před Václavovým odjezdem na Západ utekl nejstarší syn

Anthony, a když se i nejmladší vydal v jeho stopách, otec to nedokázal pochopit. Zůstaly dvě sestry a Pavel, kterého pořád častěji zavírali na psychiatrii.

„Zradil jsi socialistickou vlast!“ křičel otec do sluchátka. „V kapitalismu z tebe bude chudej emigrant!“

V tu chvíli Václav zaslechl, jak se vedle ozývá nervózní matka:

„Ty blbče, co tomu dítěti vykládáš? Co má bejt, že tvý synové utekli na Západ? Já jsem přece první emigrant v rodině, a co se ti na mně nelíbí?“

Václavova matka pocházela z Německa, země, která byla po válce zruinovaná, ne až tolik jako Polsko, ale přece jen. Naopak Československo neutrpělo vážnější škody a v roce 1947 byl jeho hrubý domácí produkt přepočtený na jednoho obyvatele sedmý nejvyšší na světě. Matka tehdy jako mladá dívka přišla pěšky ze spálené země do bohaté hledat práci. Tam poznala Václavova otce. Říkala o sobě, že je Lužická Srbka, a v Lužici mluvili jak česky, tak polsky, ačkoli příjmení Fulk bylo čistě německé.

„Miluju vás,“ řekl Václav a položil sluchátko.

JAKO OPRAVDOVÝ CESTOVATEL

Skvělá zábava, napadlo ho, když už poněkolikáté zmáčkl tlačítko přivolávající posádku letadla. Za okamžik se objevila štíhlá žena v sárí s černými vlasy sepnutými do vysokého drdolu a červenou tečkou bindi na olivovém čele. Usmála se na něj a zeptala se: „*Yes sir*?“

„*Double whisky*,“ zamumlal.

„*Just moment, sir.*“

Odešla a po chvíli se vrátila s láhví Johnnieho Walkera a s úsměvem nalila do plastových kelímků každému dva centimetry. Další dva. Letušky opravdu servírují alkohol zadarmo. To je život.

Čtyři roky po svém útěku, v listopadu 1985, nastoupil Václav spolu s Mirkem a Renatou do letadla Air India z Frankfurtu do Bombaje.